

KOMİTERN BELGELERİNDE TÜRKİYE

Aydınlık Gazetesi, 6 Haziran 2020

Yıldırım Koç

Hiç iğneyle kuyu kazdınız mı? Siz kazmamış olabilirsiniz, ancak kazanlar var. Dr.Doğu Perinçek'in 53. eseri olarak kısa bir süre önce yayımlanan **Komintern Belgelerinde Türkiye** kitabı, iğneyle kuyu kazmanın güzel örneklerinden biri. Ortaya bir kitap çıkıyor, ancak arkasında 1975 yılından günümüze kadar süren bir çalışma, onbinlerce sayfanın taranmasıyla belirlenmiş belgeler var. Böyle bir çaba öyle herkesin harcı değil. Haftalarca kütüphaneye kapanacaksınız, Komintern'in çeşitli yayınlarını, onbinlerce sayfayı tarayacaksınız. Bunların fotokopilerini alacaksınız. Bunları dilimize çevireceksiniz. Bu belgelerde yer alan isimlerin gerçekte kimlere ait olduğunu araştırıp bulacaksınız. Daha sonra çıkmış yayınlardaki belgeleri (kontrollerini yaparak) değerlendireceksiniz. Gerçekten kolay iş değil. Bir enstitünün yapabileceği işi tek başına üstleneceksiniz. Neredeyse, delinin pösteki sayması gibi bir uğraş bu. Akıllı adamın yapacağı iş değil, diyesim geliyor; ama (yıllar yıllar önce Trabzon'da Karayolları Bölge Müdürlüğü'nde bir işçi eğitiminde yaşlı bir işçinin dediği gibi), bize "akıllı deliler" lazım.

KOMİTERN BELGELERİ NİÇİN ÖNEMLİ?

1917 Kasım'ında Rusya'da Bolşevikler iktidara geldi. Beklentileri, Rus Devrimi'nin Avrupa'nın gelişmiş kapitalist ülkelerinde bir dizi devrimi tetiklemesi ve nihayetinde de Avrupa'da komünistlerin öncülüğündeki işçi sınıflarının iktidarı almasıydı. Bu süreci desteklemek amacıyla 1919 yılı Mart ayında Üçüncü Enternasyonal kuruldu.

Birinci Enternasyonal, 1864 yılında Londra'da İngiliz ve Fransız sendikacılar tarafından kurulmuştu ve kuruluş toplantısına konuk olarak davet edilen Karl Marx, Uluslararası İşçiler Birliği (International Workingmen's Association) olarak bilinen bu örgütün önce temel belgelerini hazırladı, daha sonraki yıllarda da politikasının belirlenmesinde etkili oldu. Birinci Enternasyonal, özellikle 1871 yılındaki Paris Komünü sonrasında uğradığı saldırıların ardından, 1872 yılındaki kongresinde genel merkezini ABD'ye taşıdı ve 1876 yılında da kendisini feshetti.

İkinci Enternasyonal ise, Büyük Fransız Devrimi'nin 100. yıldönümü vesilesiyle Paris'te düzenlenen bir uluslararası toplantıda kuruldu. Özellikle 1880'li yıllarda birçok ülkede kurulan sosyal demokrat veya sosyalist veya işçi partileri, bu üst örgütte bir araya geldi. Ancak bu örgütün ömrü de 1914 yılında sona erdi.

1919 Mart'ında Moskova'da kurulan Üçüncü Enternasyonal (veya Komünist Enternasyonal veya Komintern) bu geleneğin devamıydı; ancak onlardan farklı olarak, Bolşevik Partisi'nin örgütlenme modelinin temel alındığı, demokratik merkezîyetçi bir dünya komünist partisi niteliğindedir.

Komintern'in 1919, 1920, 1921, 1922, 1924, 1928 ve 1935 yıllarında yapılan kongrelerinde dünya komünist hareketi ve onun çeşitli ülkelerdeki "seksiyonları" olan komünist partilerinin politikaları belirlendi. Komintern'in 1935 yılında yapılan 7. Kongresi'nde faşizme karşı birleşik cephe, halk cephesi ve milli cephe politikası benimsendi ve Komintern'in faaliyetleri asgari düzeye indirildi. Örgüt, 1943 yılında tasfiye edildi.

Türkiye'de bu dönemde çalışmalarını sürdüren komünist örgütlenme de Komintern'in bir parçası olarak davrandı. Bu nedenle, Türkiye'de sosyalist/komünist hareket tarihini öğrenmek isteyenlerin Komintern'in Türkiye'ye ilişkin karar, öneri ve talimatlarını izlemesi hayati önemdedir. Doğu Perinçek'in **Komintern Belgelerinde Türkiye** kitabı bu iş için başvurulabilecek tek kaynaktır.

Türkiye'nin 1919-1943 döneminde dış politikasını ve özellikle de Sovyetler Birliği ile ilişkilerini inceleyecekseniz de, öncelikli olarak bu kitaba başvurmanız gerekir.

KOMİTERN'E NASIL BAKMALI?

Komintern Belgelerinde Türkiye kitabı uzun bir önsözle başlıyor. Bu önsözde taranan Komintern belgeleri ve yayınlarının tanıtılmasının ardından, Komünist Enternasyonal ve TKP hakkında bilgi veriliyor. Türkiye Komünist Hareketi'nin önder kişilerinden Şefik Hüsnü'nün yaşamı ve mücadelesi

konusunda da ayrıntılı bilgi yer alıyor. “Komintern ve Bölücü İsyamlar” başlığı altında, Komintern’in Türkiye’deki iç ayaklanmalara ilişkin açıklamaları değerlendirilmiş. Doğu Perinçek, “Komünist Enternasyonal Dersleri” başlığı altında da şunları yazıyor: “Bugün artık ‘dünya proletaryasının öncüsü’ olma iddiasında bir parti ve ‘dünya devriminin önderi’ olmak iddiasında bir ülke yok. Bu, kuşkusuz tarihsel bir kazançtır. (...) Önemle vurguluyoruz: Biz Türkiye devrimcileri, kendi ülkemizin gerçeğini başka ülkelerin devrimcilerine göre daha doğru kavrayacak bir birikime sahibiz. Bu, her zaman böyleydi. İttihat ve Terakki ve Atatürk Devrimcileri, ülkemizin mücadele süreçlerini Komintern’e göre daha doğru tahlil ettiler. Çünkü ayakları Türkiye toprağında idi. Bununla birlikte ülkemizle ilgili dünya ölçeğindeki düşünce birikimini öğrenmek, teorik gelişmemize katkıda bulunmuştur. Komintern, her şeye rağmen bir devrimci tecrübe birikimidir ve çeşitli ülkelerin devrimci hareketlerinin deneyimlerini o birikimin içinde buluyoruz.”

Komintern Belgelerinde Türkiye kitabı benim temel başvuru kaynaklarım arasında yerini aldı.